

NGHIỆN, ĐỘNG LỰC VÀ DOPAMINE

ThS. BS. Nguyễn Song Chí Trung

MỤC TIÊU CHUNG

Sau bài học này, sinh viên Y3 có thể **giải thích được cơ chế thần kinh của rối loạn nghiện chất**, từ đó **có thái độ phù hợp với người nghiện** để có thể **hỗ trợ họ hồi phục**.

KHÁI NIỆM THEN CHÓT

Tưởng thưởng (reward) và khoái cảm, phê sướng (high, euphoria).

Nhân kế vách (nucleus accumbens)

Hệ thống dẫn truyền dopamine (dopaminergic system)

Tính mềm dẻo thần kinh (neuroplasticity), khả năng thay đổi của hệ thần kinh

Phóng xung dạng pha (phasic firing) – phóng xung dạng trương lực (tonic firing)

Trí nhớ cảm xúc – Trí nhớ điều kiện hóa (emotional memory, condition memory)

Chức năng điều hành (executive function); vỏ não trán trước (prefrontal cortex)

Nhiễm độc ma túy (drug intoxication)

Nghiện (addiction); rối loạn sử dụng chất (substance use disorder); lạm dụng (abuse)

Thèm nhớ (craving); mất kiểm soát (loss of control); dung nạp (tolerance)

MỤC TIÊU CỤ THỂ

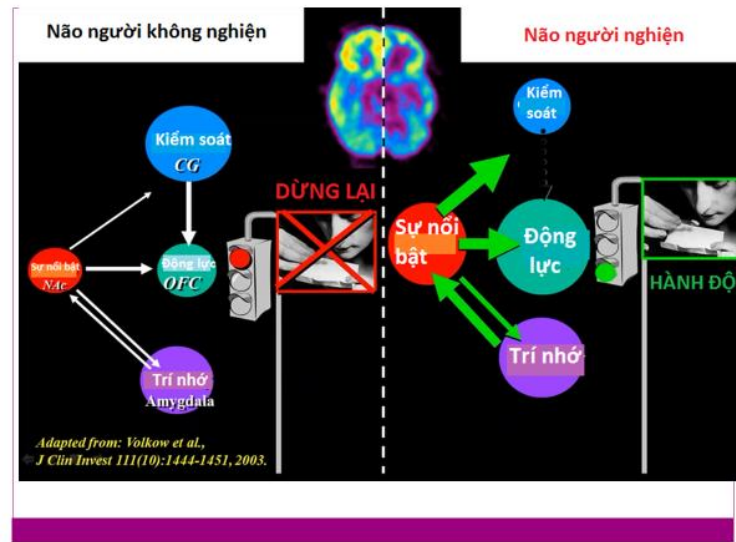
Sau khi xem video thứ 1, sinh viên có thể:

1. Định nghĩa nghiện hay rối loạn sử dụng chất.
2. Mô tả các triệu chứng chính của nghiện: thèm nhớ, mất kiểm soát, sử dụng bất chấp tác hại, dung nạp, lệ thuộc cơ thể.

Sau khi xem (hoặc đọc bài giảng) video thứ 2, sinh viên có thể hiểu và phân tích sơ đồ sau theo các ý số 3 và 4:

3. So sánh những điểm khác nhau giữa 2 bên của sơ đồ (não người nghiện so với người không nghiện) về: động lực, trí nhớ, kiểm soát.

4. Giải thích lý do của sự khác nhau này bằng hệ thống dẫn truyền dopamine, sử dụng các khái niệm then chốt.

Sau giờ thảo luận tại lớp, sinh viên có thể:

5. Sử dụng sơ đồ này để phân tích các triệu chứng chính của nghiện theo video 1, qua đó phản biện thành kiến “nghiện là do khiếm khuyết nhân cách hay yếu kém đạo đức”.
6. Phân tích các phương thức điều trị nghiện giúp tác động lên từng thành phần của sơ đồ.

Chú ý: Do thời hạn tại lớp chỉ là 1 tiết, sinh viên cần phải chuẩn bị xem bài trước để tận dụng hiệu quả thời gian trên lớp cho các mục tiêu số 5 và 6 sau cùng này.

CHUẨN BỊ KIẾN THỨC TRƯỚC GIỜ GIẢNG

Sinh viên phải xem trước ở nhà 2 video sau (Youtube hoặc tải từ trang e-learning) để hoàn thành các mục tiêu cụ thể từ 1 đến 4 phía trên đây.

1. What is Addiction – SAMHSA
<https://youtu.be/ZU9YI-YKWZc>
2. Addiction as a brain disease - Nora D. Volkow
<https://youtu.be/KhCRa3M1V1k>

Sinh viên cũng có thể tải bài giảng của video thứ 2 này từ trang e-learning (file “Nghiện là bệnh của não_Volkow.pdf”)